

I. Indledning.

Hvis det derfor vil være sund forsigtighed ikke at overse, at selve afstemningssystemet under alle omstændigheder, hvis det meto- disk misbruges, kan medvirke til at under- grave FN's autoritet og praktiske mulighe- der, så må det samtidig nævnes, at der netop på dette område var flere tilfælde af kon- struktiv selvransagelse i løbet af 24. gene- ralforsamling med det resultat, at initiativ- tagere, selvom de på forhånd rådede over det til en vedtagelse fornødne stemmefler- tal, udfoldede betydelige bestræbelser for ved forhandling og indrømmelser at skabe bre- dere støtte i medlemskabet for den ønskede vedtagelse, og dermed skabte større mulig- heder for, at de vedtagne rekommandat- ioner ville blive efterfulgt og ikke forblive døde bogstaver.

De mange forsikringer i forsamlingens løb om tillid til og tro på FN var derfor ikke uden grundlag i det faktiske begiven- hedsforløb, og selvom sådanne forsikringer jo sjældent er umiddelbart omsættelige i konkrete resultater, bør man dog ikke un- derkende betydningen af den tendens, de er udtryk for.

5. 24. generalforsamling besluttede, at 25-året for FN's beståen i 1970 bl. a. skulle markeres med en jubilæumssamling med deltagelse af medlemstaternes stats- eller regeringschefer omkring FN-dagen den 24. oktober samt med en verdensungdomsfor- samling i sommeren 1970. Som motto for jubilæumsåret vedtoges: „fred, retfærdighed og fremskridt“.

Det er tanken, at der på jubilæumssam- lingen skal vedtages og eventuelt underskri- ves en eller flere deklamationer, der kunne genspejle de fremskridt, som FN indtil nu har gjort på forskellige områder samt angive de resterende hovedproblemer inden for hvert af disse områder og udsigterne til de- res løsning. Et forberedende udvalg har frem- draget seks emner som egnede til behand- ling i den eller de pågældende deklamationer: afkolonisering, menneskerettigheder, herun- der særligt apartheid, principper vedrørende venskabelige forbindelser mellem stater, den økonomiske verdensudvikling med sær- ligt henblik på FN's 2. udviklingsår, ned- rustning og fredsbevarende virksomhed. Det er klart, at det vil blive vanskeligt at tilvejebringe de enstemmige eller næsten

enstemmige beslutninger, som er en forud- sætning for, at den eller de pågældende de- klamationer ikke skal blive meningsløse el- ler virke mod deres hensigt — og ingen problemer forenkles jo ved den i forhold til dem tilfældige omstændighed, at FN har bestået i 25 år. Det er samtidig den altover- vejende opfattelse, at medlemskabet har en pligt til både at gøre status og at søge nye muligheder for en effektivisering af organisationen.

6. På nedrustningsområdet var frem- skridtene i løbet af 24. generalforsamling knyttet til begivenheder uden for FN. Så- ledes blev de amerikansk-sovjetiske for- handlinger om begrænsning af strategiske våben (SALT) indledt i Helsingfors, lige- som der i nedrustningsudvalgets konference i Geneve på basis af et amerikansk-sovje- tisk fællesudkast blev opnået enighed om en tekst til en traktat om forbud mod anbrin- gelse af masseødelæggelsesvåben på hav- bunden. Med hensyn til begge disse problem- komplekser blev generalforsamlingens ved- tagelser imidlertid udslag af det fænomen, som U Thant betegnede som „de små mag- ters og fattige landes tilkendegivelse af, at de ikke nødvendigvis vil følge supermagterne i spørgsmål, der berører menneskeheden s muligheder for overlevelse og fremskridt“.

SALT blev i en resolution hilst velkommen men dette kombineredes med en appel til USA's og Sovjetunionens regeringer om som en foreløbig påtrængende foranstaltning at komme overens om et moratorium på yder- ligere afprøvning og deployering af nye strategiske våbensystemer til trods for, at de to landes delegationer kraftigt havde understreget, at forsøg på at nå til et så- dant moratorium kunne kompromittere ud- sigterne til et gunstigt udfald af SALT.

Traktatteksten vedrørende forbud mod anbringelse af masseødelæggelsesvåben på havbunden blev sendt tilbage til nedrust- ningsudvalgets konference, for at denne kunne tage hensyn til alle forslag, der var fremkommet under generalforsamlingen. I begge disse tilfælde fulgte de fleste lande i vest og øst de to stormagter, men de afro- asiatiske og latinamerikanske lande kunne mønstre tilstrækkeligt mange stemmer til vedtagelse.

Et af de uforpligtede medlemstater af ned-